

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного
факультету

Оксана ГОМОТЮК

«28» 08 2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«28» 08 2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНПІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

«28» 08 2025

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Соціологія»

ступінь вищої освіти –бакалавр

галузь знань – 23 Соціальна робота

спеціальність – 231 Соціальна робота

освітньо-професійна програма – Соціальна робота

кафедра психології та соціальної роботи

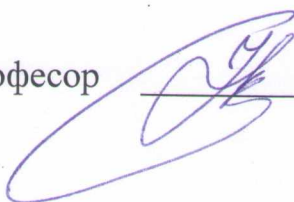
Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	4	30	30	4	8	78	150	4	-
Заочна	2	4	8	4	-	-	138	150	4	-

Тернопіль – ЗУНУ, 2025

Робочу програму склав: к. соціол. н., доцент кафедри психології та соціальної роботи *Біскуп Віталій Степанович*

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Гарант ОПП «Соціальна робота»
к.е.н., доцент

Світлана МИКОЛЮК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ»

1. Опис дисципліни «Соціологія»

Дисципліна «Соціологія»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 23 – Соціальна робота	Статус дисципліни – Дисципліна циклу професійної підготовки, вибіркова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 231 – Соціальна робота	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна - 2</i> Семестр: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна - 4</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма – Соціальна робота	Лекції: <i>Денна – 30</i> <i>Заочна - 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30</i> <i>Заочна - 4</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота <i>Денна – 78</i> <i>Заочна - 140</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 4</i> Тренінг <i>Денна – 8</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 4,8		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання вивчення дисципліни

«Соціологія»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Соціологія – багатопланова, фундаментальна дисципліна, яка є базою для досягнення основ людського життя, виступає передумовою формування соціального мислення, початком до наукового обґрунтування та аналізу суспільства, його законів та категорій. Актуальним для сьогодення є використання всієї різноманітності соціологічної думки, за допомогою якої можливе успішне досягнення природи соціальних процесів і структур, всебічного роз'яснення напруженості та конфліктів у суспільстві, різноманітних чинників, котрі так чи інакше, визначають соціальну поведінку людей та розвиток суспільства.

На загальносоціологічному рівні досліджуються проблеми соціально-філософського осмислення найзагальніших питань розвитку та функціонування суспільства у цілому та місця в ньому людини, питання побудови соціальних структур та процесів. Теоретичну соціологію становлять різноманітні концепції, що розглядають усю сферу соціального життя суспільства як соціальну систему, соціальні спільноти, соціальні відносини, процеси, інститути.

Мета курсу – підготовка професійно-компетентного, гуманістично зорієнтованого спеціаліста – соціолога, соціального працівника – з високим рівнем соціологічної грамотності як важливої складової його професійної культури.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни «Соціологія» є структурний розгляд суспільства як цілісної соціальної системи. Вивчення соціології допоможе сформувати у майбутніх спеціалістів соціологічне мислення та культуру, сформувати алгоритм з'ясування природи соціальних процесів та явищ. Опанування курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін (соціальна психологія, філософія, етика, культурологія, соціоекономіка, акмеологія), цілеспрямовану роботу над вивченням спеціалізованої літератури, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

3. Зміст дисципліни «Соціологія»

Змістовий модуль 1. Загальна соціологічна теорія, як основа формування соціального мислення.

Тема 1. Вступ до соціології. Соціологія як наука про суспільство.

Походження терміну «соціологія». Співвідношення соціології із суміжними науками. Об'єкт та предмет соціології. Структура і рівні соціологічного знання. Визначення поняття «соціальне». Категорії соціології. Функції соціології.

Тема 2. Проблема класифікацій соціологічних теорій і вчень. Позитивізм О. Конта. Теорія суспільного розвитку Г. Спенсера.

Динамізм та множинність соціологічної теорії. Класифікація соціологічних теорій та вчень. Предмет і завдання соціології О. Конта. Позитивізм як обґрунтування науки. Класифікація наук О. Конта. Методи соціології О. Конта. Соціальна статика О. Конта. Соціальна динаміка О. Конта.

Теорія суспільного розвитку Г. Спенсера. Роль держави у житті суспільства та виживання найбільш прилаштованих Г. Спенсера. Вчення Герберта Спенсера про соціальні організації – інститути.

Тема 3. Класики соціології: Е. Дюркгейм та М. Вебер.

Соціальні факти як предмет соціології Е. Дюркгейма. Поняття «аномії» Е. Дюркгейма. Застосування принципів «соціологізму» до дослідження причин самогубства у творчості Е. Дюркгейма.

Категорія «соціальної дії», її найважливіші характеристики М. Вебера. Типи соціальної дії М. Вебера. Теорія раціоналізму та праця М. Вебера "Протестантська етика і дух капіталізму".

Змістовий модуль 2. Вихідні елементи соціального життя. Особистість, як мікромодель суспільного життя.

Тема 4. Вихідні елементи соціального життя: соціальна дія та соціальна взаємодія.

Проблема родового поняття в соціології. Одиначна дія та її складові. Соціальний зв'язок. Різновиди соціальних зв'язків. Сутність соціальної взаємодії. Співпраця і суперництво як типи соціальних взаємодій. Поняття, сутність і специфіка соціальної діяльності. Види соціальної діяльності.

Тема 5. Особистість в системі соціальних взаємодій.

Поняття і сутність соціології особистості. Розмежування понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Соціальні якості особистості та їх характеристики. Визначення поняття «соціалізація особистості». Агенти і види соціалізації. Соціально-психологічні механізми та процеси соціалізації. Соціальна типологія особистості.

Тема 6. Система соціальних статусів та соціальних ролей. Соціальний контроль.

Суть та значення поняття «соціальний статус». Різновиди соціальних статусів особистості. Особистість та її ролі. Соціальна роль як поведінкова характеристика. Рольові конфлікти особистості. Рольові напруги та шляхи їх подолання. Особистість в системі ролей: проблема свободи та необхідності. Поняття соціального контролю. Види і механізм соціального контролю. Соціальні норми як регулятори соціальної взаємодії. Класифікація соціальних норм. Соціальні санкції та випадки їх застосування. Суть девіантної поведінки, її причини та види.

Тема 7. Мала група та групові ефекти.

Причини об'єднання людей у спільноти. Мала група: основні ознаки та характеристики. Ефекти фасилітації, інгібіції соціальних ліношів або Чому ми буваємо більш або менш успішними. Первинні та вторинні соціальні групи. Формальні і неформальні групи. Референтні групи. Груповий конформізм: ознаки та причини. Етапи трансформації студентської групи. Стадії особистісного становлення члена групи.

Змістовий модуль 3. Суспільство як соціальна система.

Тема 8. Суспільство як соціальна система. Соціальні інститути.

Вплив природи на суспільство. Підходи до вивчення суспільства. Суспільство як соціальна система. Основні підсистеми суспільства. Типологізація суспільств. Суть та визначення поняття «соціальний інститут». Функції та структурні елементи основних соціальних інститутів. Класифікація соціальних інститутів. Формальні й неформальні соціальні інститути. Дисфункції соціальних інститутів. Булінг.

Тема 9. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність у суспільстві.

Соціальне життя: проблеми рівності та справедливості. Загальна характеристика теорії соціальної стратифікації. Критерії соціальної стратифікації. Історичні системи соціальної стратифікації. Стратифікаційна теорія Питирима Сорокіна. Середній клас як гарант стабільності суспільного життя. Визначення поняття «соціальна мобільність». Види соціальної мобільності. Особливості соціальної стратифікації в Україні.

Тема 10. Соціальні зміни. Чинники соціальної стабільності та соціальної нестабільності.

Поняття «соціальні зміни». Види соціальних змін. Форми реалізації соціальних змін. Джерела соціальних змін. Теорія джерел соціальних змін Г. Тарда. Технологічні, ідеологічні та наукові чинники соціальних змін. Поняття соціальної стабільності. Чинники соціальної стабільності. Соціальна нестабільність. Соціальні кризи.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Соціологія»**

Денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практич ні заняття	СРС	ІРС	Тренін г	Контр ольні заходи
Змістовий модуль 1. Загальна соціологічна теорія як основа формування соціального мислення						
Тема 1. Вступ до соціології. Соціологія як наука про суспільство.	2	2	8	1	2	Поточне опитування, тести
Тема 2. Проблема класифікацій соціологічних теорій і вчень. Позитивізм О. Конта. Теорія суспільного розвитку Г. Спенсера.	4	4	8			
Тема 3. Класики соціології: Е. Дюркгем та М. Вебер.	2	2	8			
Змістовий модуль 2. Вихідні елементи соціального життя. Особистість, як мікро модель суспільного життя						
Тема 4. Вихідні елементи соціального житт ^я : соціальна дія та соціальна взаємодія.	2	2	6	1	2	Поточне опитування, тести
Тема 5. Особистість в системі соціальних взаємодій.	4	4	8			
Тема 6. Система соціальних статусів та соціальних ролей. Соціальний контроль.	2	2	8			
Тема 7. Мала група та групові ефекти.	2	2	8			
Змістовий модуль 3. Суспільство як соціальна система						
Тема 8. Суспільство як соціальна система. Соціальні інститути.	4	4	8	2	4	Поточне опитування, тести
Тема 9. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність у суспільстві.	4	4	8			
Тема 10. Соціальні зміни. Чинники соціальної стабільності та соціальної нестабільності.	4	4	8			
Разом	30	30	78	4	8	

Заочна форма навчання

	Кількість годин		
	Лекції	Практичн і заняття	СРС
<i>Змістовий модуль 1. Загальна соціологічна теорія як основа формування соціального мислення</i>			
Тема 1. Вступ до соціології. Соціологія як наука про суспільство.	1	1	14
Тема 2. Проблема класифікацій соціологічних теорій і вчень. Позитивізм О. Конта. Теорія суспільного розвитку Г. Спенсера.	-	-	14
Тема 3. Класики соціології: Е. Дюркгем та М. Вебер.	1	-	14
<i>Змістовий модуль 2. Вихідні елементи соціального життя. Особистість, як мікромодель суспільного життя</i>			
Тема 4. Вихідні елементи соціального життя: соціальна дія та соціальна взаємодія.	1	-	12
Тема 5. Особистість в системі соціальних взаємодій.	1	1	14
Тема 6. Система соціальних статусів та соціальних ролей. Соціальний контроль.	1	1	14
Тема 7. Мала група та групові ефекти.	1	-	14
<i>Змістовий модуль 3. Суспільство як соціальна система</i>			
Тема 8. Суспільство як соціальна система. Соціальні інститути.	1	-	14
Тема 9. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність у суспільстві.	1	1	14
Тема 10. Соціальні зміни. Чинники соціальної стабільності та соціальної нестабільності.	-	-	14
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять.

Змістовий модуль 1. Загальна соціологічна теорія як основа формування соціального мислення.

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.

Мета: виробити у студентів соціологічну уяву, яка б дозволила б їм звільнитися від поглядів на соціологію як науку, що займається проведенням досліджень та вивченням громадської думки.

Питання для обговорення:

1. Походження терміну «соціологія». Співвідношення соціології із суміжними науками.
2. Об'єкт та предмет соціології.
3. Категорії соціології. Визначення поняття «соціальне». Підходи до розуміння соціальної реальності.
4. Функції соціології.

Тема 2. Проблема класифікацій соціологічних теорій і вчень. Позитивізм О. Конта. Теорія суспільного розвитку Г. Спенсера.

Мета: сприяти підвищенню якості знань студентів, можливості використовувати концептуальний матеріал, накопичений соціологічною думкою, для вироблення у студентів теоретичної парадигми соціального мислення.

1. Динамізм та множинність соціологічної теорії. Класифікація соціологічних теорій та вчень.
2. Предмет і завдання соціології О. Конта. Позитивізм як обґрунтування науки.
3. Класифікація наук О. Конта. Методи соціології О. Конта.
4. Соціальна статика О. Конта. Соціальна динаміка О. Конта.
5. Теорія суспільного розвитку Г. Спенсера.
6. Роль держави у житті суспільства та виживання найбільш прилаштованих Г. Спенсера.
7. Вчення Герберта Спенсера про соціальні організації – інститути.

Тема 3. Класики соціології: Е. Дюркгейм та М. Вебер.

Мета: ознайомлення студентів з класикою соціологічної думки, вивчення основних теоретичних напрацювань основоположників соціології.

Питання для обговорення:

1. Соціальні факти як предмет соціології Е. Дюркгейма.
2. Поняття «аномії» Е. Дюркгейма.
3. Застосування принципів «соціологізму» до дослідження причин самогубства у творчості Е. Дюркгейма.
4. Категорія «соціальної дії», її найважливіші характеристики М. Вебера. Типи соціальної дії М. Вебера.
5. Теорія раціоналізму та праця М. Вебера "Протестантська етика і дух капіталізму".

Змістовий модуль 2. Вихідні елементи соціального життя. Особистість як мікромодель суспільного життя.

Тема 5. Соціальна дія та соціальна взаємодія. Поняття, сутність і специфіка соціальної діяльності. Специфіка соціальної поведінки.

Мета: Ознайомити студентів з основними базовими характеристиками соціального життя, проаналізувати вихідні елементи соціальної реальності та закласти фундамент для більш глибокого розуміння основ соціології.

Питання для обговорення:

1. Проблема родового поняття в соціології. Одиначна дія та її основні складові елементи.
2. Соціальний зв'язок. Основні елементи соціального зв'язку. Різновиди соціальних зв'язків: соціальні контакти та соціальна взаємодія.
3. Сутність соціальної взаємодії. Умови виникнення соціальної взаємодії за П. Сорокіним.

4. Поняття, сутність і специфіка соціальної діяльності. Структура і види соціальної діяльності.
5. Соціальна поведінка та умови її протікання.

Тема 4. Вихідні елементи соціального життя: соціальна дія та соціальна взаємодія.

Мета: охарактеризувати причини об'єднання людей у спільноти, здійснити аналіз множини соціальних спільнот у суспільстві, визначити причини їх виникнення, закономірності функціонування та роль у суспільному житті.

Питання для обговорення:

1. Причини об'єднання людей у спільноти.
2. Проблема родового поняття в соціології. Одинична дія та її складові.
3. Соціальний зв'язок. Різновиди соціальних зв'язків. Сутність соціальної взаємодії.
4. Співпраця і суперництво як типи соціальних взаємодій.
5. Поняття, сутність і специфіка соціальної діяльності. Види соціальної діяльності.

Тема 5. Особистість в системі соціальних зв'язків.

Мета: Розкрити сутність соціологічних теорій особистості, типології особистості як конкретної методики дослідження. Розглянути закономірності соціалізації як процесу включення індивіда до системи суспільних зв'язків, особливості життєвого шляху особистості.

Питання для обговорення:

1. Поняття і сутність соціології особистості. Специфіка соціологічного погляду на проблему вивчення особистості. Предмети та об'єкти соціології особистості.
2. Розмежування понять: людина, індивід, особистість, індивідуальність.
3. Характерні риси особистості та її структура як соціологічної категорії.
4. Соціальні якості особистості та їх аналіз.
6. Соціалізація особистості. Механізми, агенти та інститути соціалізації.

Тема 6. Система соціальних статусів та соціальних ролей.

Мета: розкрити значення понять «соціальний статус» та «соціальна роль», показати взаємозв'язок між індивідом та суспільством.

Питання для обговорення:

1. Суть та значення поняття «соціальний статус».
2. Різновиди соціальних статусів особистості.
3. Особистість та її ролі. Соціальна роль як поведінкова характеристика.
4. Рольові конфлікти особистості. Рольові напруги та шляхи їх подолання.
5. Особистість в системі ролей: проблема свободи та необхідності.
6. Поняття соціального контролю. Види і механізм соціального контролю.
7. Соціальні норми як регулятори соціальної взаємодії. Класифікація соціальних норм.
8. Соціальні санкції та випадки їх застосування.
9. Суть девіантної поведінки, її причини та види.

Тема 7. Мала група: сутність, типи, основні характеристики.

Мета: визначити основні структурні елементи малої групи, її функції та завдання, механізми впливу малої групи на життєдіяльність індивідів.

Питання для обговорення:

1. Причини об'єднання людей у спільноти.
2. Мала група: основні ознаки та характеристики.
3. Ефекти фасилітації, інгібіції соціальних лінощів або Чому ми буваємо більш або менш успішними.
4. Первинні та вторинні соціальні групи. Формальні і неформальні групи. Референтні групи.
5. Груповий конформізм: ознаки та причини.
6. Етапи трансформації студентської групи. Стадії особистісного становлення члена групи.

Змістовий модуль 3. Суспільство як соціальна система.

Тема 8. Суспільство: сутність, типи, тенденції розвитку. Соціальні інститути.

Мета: пізнати, осмислити сутність, основні засади функціонування суспільства як соціального феномену, розкрити сутність соціальних інститутів, які організовують спільну діяльність людей, регулюють використання матеріальних і духовних ресурсів, необхідних для задоволення соціальних потреб.

Питання для обговорення:

1. Вплив природи на суспільство.
2. Підходи до вивчення суспільства. Суспільство як соціальна система.
3. Основні підсистеми суспільства.
4. Типологізація суспільств.
5. Суть та визначення поняття «соціальний інститут». Функції та структурні елементи основних соціальних інститутів.
6. Класифікація соціальних інститутів. Формальні й неформальні соціальні інститути.
7. Дисфункції соціальних інститутів. Булінг

Тема 9. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність у суспільстві.

Мета: Розглянути соціальну диференціацію, яка передбачає розчленування соціального цілого на взаємозалежні елементи, усвідомити різноманітність підходів у визначенні сутності стратифікації, розглянути процеси переміщення між ієрархічно і функціонально організованими елементами соціальної структури.

Питання для обговорення:

1. Соціальне життя: проблеми рівності та справедливості.
2. Загальна характеристика теорії соціальної стратифікації. Критерії соціальної стратифікації.
3. Історичні системи соціальної стратифікації.
4. Стратифікаційна теорія Пितирима Сорокіна.
5. Середній клас як гарант стабільності суспільного життя. Визначення поняття «соціальна мобільність».
6. Види соціальної мобільності. Особливості соціальної стратифікації в Україні.

Тема 10. Соціальні зміни. Чинники соціальної стабільності та соціальної нестабільності.

Мета: розглянути як розвивається соціальний об'єкт, які особливості його змін, яка його еволюція. З позицій наукового аналізу дати характеристику джерел та чинників соціальних трансформацій.

Питання для обговорення:

1. Поняття «соціальні зміни».
2. Види соціальних змін. Форми реалізації соціальних змін.
3. Джерела соціальних змін. Теорія джерел соціальних змін Г. Тарда.
4. Технологічні, ідеологічні та наукові чинники соціальних змін.
5. Поняття соціальної стабільності. Чинники соціальної стабільності.
6. Соціальна нестабільність. Соціальні кризи.

6.Методичні поради щодо виконання самостійної роботи

Самостійна робота виконується студентами у формі написання реферату. Написання і захист реферату є важливою формою самостійної навчальної діяльності студентів. У «Тлумачному словнику української мови» дається таке визначення: «**Реферат** (від лат. Referrate – доповідати, повідомляти) – 1) короткий усний або письмовий виклад наукової праці, результатів наукового дослідження, змісту книги, статті та ін.; 2) доповідь на будь-яку тему, написана, зроблена на основі критичного огляду літературних та інших джерел». У зв'язку з цим навчальний реферат – це самостійна творча робота студента, що засвідчує його знання соціологічної літератури з цієї теми, розуміння основних підходів до вирішення наукової і практичної проблеми, а також відображає власні професійні погляди майбутнього фахівця і

демонструє його вміння усвідомлювати особливості соціальної дійсності на основі теоретичних знань.

Написання реферату – це творчий процес, до того ж з'являється чудова нагода для наукового самовираження і самоствердження перед однокурсниками і викладачем. Тому, перш ніж братися за реферат, спочатку важливо розібратися, яку справжню мету Ви ставите перед собою (повідомити інших про свої оригінальні ідеї, повправлятися в написанні наукових текстів тощо).

У процесі роботи над рефератом можна виділити чотири етапи:

Вступний – вибір теми, складання списку літератури для опрацювання, початок її вивчення, розробка плану і написання вступу.

Основний – детальне опрацювання літератури, робота над змістом і висновками реферату.

Прикінцевий – оформлення реферату, самокритична оцінка його змісту і виправлення виявлених недоліків.

Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції).

При написанні реферату слід врахувати такі вимоги.

Структура реферату

Структура реферату містить такі елементи:

- титульна сторінка;
- план;
- вступ;
- основна частина (розділи, пункти і підпункти);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Вимоги до оформлення реферату

- набір тексту здійснюється стандартним 14 шрифтом Times New Roman;
- назви розділів краще набирати 14-им шрифтом (усі великі напівжирні), а пункти і підпункти виділяти напівжирним курсивом;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- відступ в абзацах – 1,25 см;
- текст реферату необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм;
- нумерація сторінок зверху посередині;
- обсяг реферату – 15-20 сторінок.

Робота оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка (як середня арифметична із проміжних оцінок).

Варіанти завдань

1. Поняття, об'єкт та предмет соціології.
2. Роль і функції соціології в суспільстві.
3. Самогубство як соціологічна проблема: індивідуальний вибір чи наказ суспільства.
4. Статусно-рольова теорія як пояснення індивідуального життя через призму соціологічного погляду.
5. Мала група: конфлікти та співробітництво.
6. Українське суспільство: шлях в нікуди чи глобальний прорив.
7. Проблеми соціальної мобільності: зачинені двері чи безмежний світ.
8. Основні стратифікаційні системи та їх характеристики.
9. Стабільність соціальних інституцій як основа розвитку соціальної системи.
10. Різноманіття соціальних характерів та типів особистості.
11. Проблема революційних та реформаційних змін: вибір пріоритетів.
12. Україна на шляху до постіндустріального суспільства.
13. Суспільство як соціальна система та його структурні компоненти.
14. Соціологічний аналіз повсякденного життя.
15. Соціальна типологія особистості як віддзеркалена сутність суспільства.

16. Суспільство у розрізі історичного розвитку: підходи до типізації.
17. Соціологічні теорії середнього рівня: портрет суспільства очима соціолога.
18. Множина соціальних груп та соціальних спільнот як посередників між індивідом та суспільством.
19. Різноманіття підходів до причин виникнення та сутності суспільства як реальності особливого виду.
20. Роль окремої особистості у суспільному розвитку.
21. Макс Вебер як засновник розуміючої соціології.
22. Соціологічна спадщина Огюста Конта.
23. Ідея еволюційного розвитку Герберта Спенсера.
24. Методологія соціологічного реалізму Еміля Дюркгейма.
25. Теорія еліт Вільфреда Парето.
26. Карл Маркс та марксизм у соціологічній теорії.
27. Огляд сучасних соціологічних теорій та їх аналіз.
28. Структурні компоненти суспільства.
29. Людина як об'єкт, суб'єкт та продукт соціалізації.
30. Стратифікація і класова структура суспільства.
31. Ознаки маргінального суспільства та особистості, як маргінала.
32. Соціальні проблеми розвитку сучасного українського суспільства.
33. Студентство і його соціальна роль у житті суспільства.
34. Латентні та явні функції функції соціальних інститутів.
35. Освіта, як соціальний інститут та її сучасний стан в Україні.
36. Бідність, як глобальна проблема людства.
37. Девіантна поведінка та соціальний контроль.
38. Молодіжні проблеми: класифікація та підходи до їх вирішення.

Критерії оцінювання реферату

Викладене розуміння реферату як цілісного авторського тексту визначає критерії його оцінювання: новизна змісту; обґрунтованість вибору джерел; ступінь розкриття сутності питання; дотримання вимог до оформлення.

Новизна змісту:

- а) актуальність теми дослідження;
- б) новизна й самостійність у постановці проблеми, формулювання нового аспекту відомої проблеми у встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньопредметних, інтеграційних);
- в) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал;
- г) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень;
- д) стильова єдність тексту.

Ступінь розкриття сутності питання:

- а) відповідність плану темі реферату;
- б) відповідність змісту й плану реферату;
- в) повнота й глибина знань з теми;
- г) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом;
- е) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору по одному питанню (проблемі).

Обґрунтованість вибору джерел:

- а) оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, останні статистичні дані, довідки й т.д.).

7.Проведення тренінгу.

Тема тренінгу «Формування навичок асертивної поведінки»

Актуальність: Тренінг дозволяє значно підвищити впевненість в собі, що сприяє появі внутрішньої свободи. Значно полегшується контакт і взаємодія з іншими людьми.

Цілі тренінгу:

- Розширення зони впевненої активності;
- встановлення контролю над агресивністю і непевністю;
- розвиток навичок прийняття самостійних рішень та відповідальності за них;
- відстоювання основоположних прав особистості;

Методи: Застосовуються класичні та сучасні технології тренінгової.

План тренінгу:

- Формування первинної зони контролю агресії, непевненості, асертивності.
- Моделювання досягнутих результатів та рольові ігри.
- Формування первинної зони розрізнення та вибору залежності і незалежності від сторонньої думки.
- Дослідження ірраціональних установок. Формування ресурсів впевненої поведінки (мова, жести і т.п.)
- Контроль над ірраціональними переконаннями що лежать в основі непевненості.
- Формування ресурсів впевненої поведінки.
- Формування навичок відстоювання прав особистості.
- Системна мотивація до збереження і розвитку асертивності.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, реферування.

9. Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Соціологія» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання самостійної роботи;
- залік.

Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Соціологія» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне опитування	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття). Проводиться з тем 1-5	Оцінка за модульний контроль виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 15 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали і 2 теоретичних питання, кожне з яких має по 20 балів.	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття). Проводиться з тем 6-10	Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 10 тестових завдань, кожне з яких має 5 бали і 1 теоретичного питання, яке має по 50 балів.	Оцінювання розробленого і проведеного тренінгу, щодо конструювання соціальних технологій, формування навичок асертивної поведінки	Оцінювання завдання за результатами підготовленої роботи

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

85–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

75–84 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–74 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Модульний контроль: вид письмового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконанні завдання.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

85–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–84 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

85–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–84 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 балів – запропоновані вимоги розв'язані у неповному обсязі; висунуті ідеї є загальними й не володіють відповідною аргументацією; студент припускається значних помилок у виконанні завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор BENQ MX711	1-10
2.	Плазмова панель LE-60 PY2R	1-10
3.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-10
4.	Ноутбук Asus X51L	1-10
5.	Комп'ютерна програма «MakeformWin» – система вводу даних соціологічних опитувань, на інформаційних носіях	10
6.	Комп'ютерна програма «OCA for Windows» – професійне середовище для роботи із «сирими даними» маркетингових та соціологічних досліджень, на інформаційних носіях.	10
7.	Інтерактивні он-лайн платформи: Moodle, Padlet, Zoom.	1-10

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с.
2. Гіденс Е. Соціологія. К.: Основи. 1999. 726 с.
3. Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А. В. Фурман, В. С. Біскуп, О. С. Морщакова. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 354 с.
4. Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології: від античності до початку XX ст. К., 1993.
5. Історія соціології (у 2-х кн.) [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк. К. : КНЕУ, 2017. 279 с.
6. Підходи до класового аналізу. За ред. Е. О. Райта; переклад з англ. О. Симончук. Київ : Інститут соціології НАН України, 2019. 287 с.
7. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко. Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
8. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с.
9. Пйотр Штомпка. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів: Колір ПРО, 2020. 800 с.
10. Титаренко О. Соціологія. Навчальний посібник. Дакор. 2020. 210 с.

11. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. Львівський національний університет імені Івана Франка. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Chernysh_Nataliia/Sotsiologhiia_Kurs_lektsii.pdf
12. Anthony Giddens, Mitchell Duneier Richard P. Appelbaum Deborah Carr. Introduction to Sociology. W. W. Norton & Company; Seagull Twelfth edition. 2021. 984 p.
13. Aronson Elliot. Social psychology. Elliot Aronson, Timothy D. Wilson, Robin M. Akert, Samuel R. Sommers. Ninth Edition. 624 p. URL: https://www.booksfree.org/wp-content/uploads/2022/04/Social-Psychology-9th-Edition-by-Aronson-Wilson-Akert-Sommers-booksfree.org_.pdf
14. Baron Robert A. Social psychology. Robert A. Baron, Nyla R. Branscombe. 13th ed. 539 p. URL: https://www.booksfree.org/wp-content/uploads/2022/04/Social-Psychology-13th-Edition-by-Robert-and-Nyla-R-booksfree.org_.pdf
15. Maxine P. Atkinson Kathleen Odell Korgen. Social Problems: Sociology in Action. SAGE Publications, Inc; 1st edition. 2020. 400 p.